

BIULETYN NR 3/2011

ORZECZNICTWO
SĄDU APELACYJNEGO
W KATOWICACH
i SĄDÓW OKRĘGOWYCH

REDAGUJE ZESPÓŁ w składzie:

SSA Ewa Jastrzębska

SSA Wojciech Bzibziak

SSA Mirosław Ziaja

Skład i opracowanie graficzne: Wanda Łaptaś

Aleksandra Stecko

SPIS TREŚCI

Rozdział I	str. 3 - 13
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO	
Rozdział II	str. 13-20
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO PROCESOWEGO	
Rozdział III	str. 20-27
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO – KODEKS CYWILNY	
Rozdział IV	str. 27-30
ORZECZENIA Z ZAKRESU KODEKSU POSTĘPOWANIA CYWILNEGO	
Rozdział V	str. 30-40
ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH	

Aktualne i archiwalne egzemplarze Biuletynu Sądu Apelacyjnego
dostępne są na stronie internetowej:
www.katowice.sa.gov.pl

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA KARNEGO MATERIALNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 15 kwietnia 2011 roku

sygn. akt II AKa 77/11

z uzasadnienia:

art. 9 § 1 kk,
art. 148 § 1 kk,
art. 156 § 1 pkt 2 kk

Nie można podzielić oceny sądu *meriti*, że za przyjęciem zamiaru ewentualnego zabójstwa przemawia to, iż oskarżony „nie analizował usytuowania pokrzywdzonego” wyprowadzając cios. Zdaniem sądu odwoławczego brak premedytacji działania w określone miejsce na klatce piersiowej zdaje się świadczyć o zamiarze spowodowania ciężkich obrażeń ciała bowiem jest to jedyny nasuwający się wniosek z faktu uderzenia na oślep nożem kuchennym w brzuch, lecz nie dowodzi zamiaru zabójstwa.

Brak dowodów świadczących o sile ciosu, głębokości rany, ilości utraconej krwi przez pokrzywdzonego nie mogą prowadzić do negatywnych dla oskarżonego wniosków, zwłaszcza że – jak wynika z opinii biegłego – czasem niezbędnym do udzielenia pomocy pokrzywdzonemu był czas 3 do 6 godzin, co mogłoby świadczyć o braku masywnego krwotoku, a pośrednio o sile ciosu.

Zachowanie polegające na zadaniu jednego ciosu nożem w przypadkowe miejsce w prawe podżebrze i spowodowanie rany klutej z uszkodzeniem wątroby, krwawieniem wewnętrznym, które to obrażenia spowodowały chorobę realnie zagrażającą życiu wyczerpały znamiona przestępstwa z art. 156§1 pkt. 2 kpk

*Przewodniczący: SSA Mariusz Żak
Sędziowie: SSA Bożena Summer-Brason (spr.)
SSA Aleksandra Malorny*

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 28 kwietnia 2011 roku

sygn. akt II AKa 70/11

art. 9 § 1 kk,
art. 148 § 1 kk,
art. 156 § 1 pkt 2 kk

Nastawienie psychiczne oskarżonej do czynu, a zatem jego skutku w postaci śmierci pokrzywdzonego niezwykle czytelnie oddają okoliczności zdarzenia, rodzaj użytego narzędzia i sposób posłużenia się nim. Wszak oskarżona będąc zdenerwowana na męża i to z bardzo blahaego powodu zaatakowała go zniecka, od tyłu, gdy nie mógł się bronić, największym

spośród posiadanych w domu noży, zadając cios w plecy z tak ogromną siłą, że długość kanału rany wynosiła 16 – 18 cm, uszkodzone zostały liczne newralgiczne dla życia organy, a nawet doszło do nacięcia żebra w linii mostkowej na przedniej części klatki piersiowej.

Tak zadany cios nie sposób uznać za przypadkowy, czy zmierzający do nastraszenia pokrzywdzonego. Był on wyrazem wyładowania złości oskarżonej na pokrzywdzonym i chwilowym, bo nagłym zamiarem jego zabicia, a nie spowodowaniem obrażeń z art. 156 § 1 pkt. 2 kk. Opamiętanie wprawdzie nadeszło, gdy zorientowała się, że mąż traci przytomność, ale może ono być traktowane w tej sprawie jedynie jako okoliczność rzutującą na wymiar kary, a nie na ocenę w sferze zamiaru. Nie bez znaczenie jest tu fakt, że oskarżona była w stanie nietrzeźwym.

*Przewodniczący: SSA Helena Kubaty(spr.)
Sędziowie: SSA Michał Marzec
SSO del. Piotr Pośpiech*

3.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 23 marca 2011 roku

sygn. akt II AKa 468/10

art. 12 kk i art. 11 § 2 kk
art. 233§1 kk, art. 238kk, art. 286§1kk

Zarzucone oskarżonym czyny stanowią jeden czyn ciągły w rozumieniu art. 12 k.k., bowiem zachowania oskarżonych wyczerpujące znamiona przestępstw z art. 233 par. 1 k.k. i z art. 238 k.k. zostały podjęte, tak jak i zachowania wyczerpujące znamiona przestępstwa z art. 286 par. 1 k.k., z tym samym z góry podjętym zamiarem osiągnięcia korzyści majątkowej poprzez wyłudzenie nienależnego odszkodowania za rzekomą kradzież samochodów. Złożenie zawiadomienia o kradzieży samochodów, która nie miała miejsca, a w ślad za tym złożenie fałszywych zeznań miało wyłącznie na celu uzyskanie nienależnego odszkodowania, stąd było drogą i środkiem prowadzącym do doprowadzenia ubezpieczyciela do niekorzystnego rozporządzenia mieniem. W takiej zaś konfiguracji faktycznej, wszystkie te zachowania, stanowią jeden czyn ciągły w rozumieniu art. 12 k.k.

*Przewodniczący: SSA Elżbieta Mieszczarska(spr.)
Sędziowie: SSA Marek Charuza
SSA Wiesław Kosowski*

4.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 23 marca 2011 roku

sygn. akt II AKa 468/10

art. 23 kk

Klauzula bezkarności współdziałającego w popełnieniu czynu zabronionego wyrażona w art. 23 k.k. obejmuje także wypadki dokonano podżegania i pomocnictwa (sytuacje ukończonych czynności nakłaniania lub udzielania pomocy oraz wywołania skutku określonego w znamionach podżegania i pomocnictwa), w których brak jest jeszcze dokonania czynu zabronionego po stronie bezpośredniego wykonawcy, umożliwiające podjęcie starań zapobiegających naruszeniu dobra prawnego przez bezpośredniego wykonawcę.

Przesłanka bezkarności określona w art. 23 § 1 k.k. będzie zatem spełniona we wszystkich tych wypadkach, w których współdziałający podejmie dobrowolnie czynności, których rezultatem będzie "przeszkodzenie" w popełnieniu czynu zabronionego przez bezpośredniego wykonawcę albo skłonienie bezpośredniego wykonawcy od dokonania. Zarazem jednak, z uwagi na istotę zależności pomiędzy współdziałającymi w popełnieniu czynu zabronionego w pewnych przypadkach wystarczające dla spełnienia przesłanki określonej w art. 23 § 1 k.k. może okazać się samo odstąpienie przez współdziałającego od współdziałania, jeżeli bez dalszego uczestnictwa tego współdziałającego dokonanie czynu zabronionego nie będzie możliwe. Wówczas bowiem samo odstąpienie od współdziałania będzie równoznaczne z zapobieżeniem dokonaniu czynu zabronionego przez inną osobę.

*Przewodniczący: SSA Elżbieta Mieszczńska(spr.)
Sędziowie: SSA Marek Charuza
SSA Wiesław Kosowski*

5.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 kwietnia 2011 roku

sygn. akt II AKa 31/11

z uzasadnienia:

art. 30 kk

Apelacji nie udało się podważyć ustalenia Sądu Okręgowego, że oskarżony działał w błędzie w rozumieniu art. 30 kk. Przede wszystkim nie znajdują uzasadnienia tezy apelacji, że zachowanie oskarżonego można rozpatrywać wyłącznie poprzez pryzmat błędu, co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego. Przecież Sąd Okręgowy jednoznacznie ustalił, iż oskarżony działał w błędzie, że swym postępowaniem wyczerpał wszystkie obowiązki i procedury wynikające z przepisów ustawowych i wykonawczych oraz uchwały Rady Miasta, a więc jego błąd wprost dotyczył obowiązujących w prywatyzacji przepisów. Jak już wskazano obowiązujące w Polsce przepisy prawne, mając oparcie w Konstytucji, oddają decyzję, w kwestii wyboru Prezydenta Miasta, społeczeństwu. Wskazana przez społeczeństwo osoba, obejmuje

funkcje Prezydenta Miasta, dlatego, że została wybrana w demokratycznych wyborach, a nie dlatego, że ma najlepsze przygotowanie teoretyczne i praktyczne, czy też posiada pełną wiedzę prawną czy ekonomiczną w kwestiach będących przedmiotem jego działalności. Dlatego fakt, że oskarżony nie miał wystarczającego przygotowania do przeprowadzenia procesu prywatyzacyjnego, do czego zobowiązała go uchwała Rady Miasta, nie musi dziwić. Z tego właśnie powodu powołał do pomocy wyspecjalizowaną firmę zewnętrzną, zajmującą się prywatyzacją oraz zgodnie z treścią § 15 Rozporządzenia RM z dnia 20 grudnia 2004 roku w sprawie szczegółowego trybu zbywania akcji Skarbu Państwa (Dz. U. z dnia 31 grudnia 2004 roku) powołał wewnętrzny zespół ds. rokowań celem przeprowadzenia i oceny konkursu złożonych ofert. Oczywiście poprzestanie na końcowym pisemnym wniosku tego Zespołu, zawierającym tylko formalną rekomendację inwestora, bez próby merytorycznej oceny jego treści, stanowiło naruszenie dyspozycji § 16 ust. 9 cyt. Rozporządzenia RM z dnia 20 grudnia 2004 roku, który stanowi, że przy podjęciu decyzji zbywca zapoznaje się z pisemną rekomendacją Zespołu, ale w sytuacji, w której oskarżony nie mając wystarczającej wiedzy i praktyki prywatyzacyjnej oparł się na rekomendacji uzyskanej od kompetentnego organu, jakim dla niego był Zespół ds. rokowań, wskazującego konkretną firmę, jako najlepszego potencjalnego inwestora i uważał podjętą przez siebie decyzję o wyborze tego inwestora za legalną, to jego zachowanie słusznie sąd *meriti* uznał za działanie usprawiedliwione w rozumieniu art. 30 kk.

*Przewodniczący: SSA Helena Kubaty
Sędziowie: SSA Michał Marzec(spr.)
SSO del. Piotr Pośpiech*

6.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 kwietnia 2011 roku

sygn. akt II AKa 87/11

art. 46 § 2 kk

Nawiązek określonych w art. 46 § 2 k.k. nie można orzec od pasera na rzecz osób, którym skradziono samochody, albowiem w wypadku przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. nie są one pokrzywdzonymi w rozumieniu art. 49 § 1 k.p.k.

Ich dobra prawne nie zostały bowiem bezpośrednio naruszone lub zagrożone przestępstwem paserstwa, a więc ich pokrzywdzenie nie wynika bezpośrednio z przestępstwa z art. 291 § 1 k.k. Natomiast art. 46 § 2 k.k. nie wskazuje innych niż pokrzywdzeni osób, jako ewentualnych beneficjentów nawiązek.

*Przewodniczący: SSA Marek Charuza
Sędziowie: SSA Aleksandra Malorny
SSA Wojciech Kopczyński(spr.)*

7.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKa 178/11

art. 60 § 3 kk

Z zawartego w art. 60 § 3 k.k. słowa "ujawni" oraz *ratio legis* tego przepisu wynika, że przewidziana w nim wysoka premia w postaci obligatoryjnego nadzwyczajnego złagodzenia kary nie przysługuje sprawcy, który dozuje opisane w tym przepisie informacje oraz sprawcy, który pozoruje ujawnienie informacji, czyli przekazuje je wówczas, gdy ma już świadomość, że organy powołane do ścigania przestępstw wiadomości te już posiadają. Owo "ujawnienie" łączyć się musi z wszechstronnym wyjaśnieniem okoliczności przestępstwa, roli poszczególnych współdziałających osób, a w tym także i roli ujawniającego, nadto winno też zawierać informacje o wyrządzonej szkodzie i podziale zysków.

Przewodniczący: SSA Elżbieta Mieszczńska
Sędziowie: SSA Bożena Summer-Brason(spr.)
SSO del. Aleksander Sikora

8.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 27 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 168/11

art. 89§1 kk

Po zmianie przepisu art. 89 kk, na skutek nowelizacji Kodeksu karnego z dniem 8 czerwca 2010 roku (Dz.U.Nr 206, poz.1589), mocą której wprowadzony został §1a do tego przepisu, nie wydaje się możliwe podtrzymanie dotychczasowej wykładni jego §1, także w brzmieniu obowiązującym przed nowelizacją, zgodnie z którą, nie jest (nie było), dopuszczalne orzeczenie bezwzględnej kary łącznej na skutek połączenia tego rodzaju kary, z karą której wykonanie warunkowo zawieszono.

Przewodniczący: SSA Mariusz Żak(spr.)
Sędziowie: SSA Beata Basiura
SSA Jolanta Śpiechowicz

9.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 27 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 160/11

art. 165 § 1 pkt 5 i § 3 kk

O ile poczynione zostaną ustalenia faktyczne w których potwierdzi się, że oskarżeni uniemożliwiali pracownikom kopalni zjazd pod ziemię celem nie tylko obserwacji, ale i koniecznego zabezpieczenia wyrobiska i maszyn na czas przestoju, warunki konieczne do przyjęcia odpowiedzialności z art. 165 § 1 k.k. poddane być winny dogłębnym rozważaniom, także w kontekście ewentualnej odpowiedzialności oskarżonych na podstawie normy art. 165 § 3 k.k.

Krytycznie ocenić trzeba pogląd sądu orzekającego, że do zabezpieczenia wyrobisk wystarczające były 2 osobowe brygady. Takie zespoły wystarczające były li tylko do obserwacji, a nie do koniecznego zabezpieczenia wyrobisk w trakcie nieplanowanego przestoju w normalnej pracy kopalni.

Specyfika napędzanego siłami przyrody zakładu jakim jest kopalnia wymaga szczególnej dbałości o przestrzeganie wszelkich procedur, minimalizujących ryzyko wystąpienia zjawisk, stwarzających dodatkowe zagrożenie dla zdrowia i życia ludzkiego.

Tylko szczęśliwemu zbiegowi okoliczności można zawdzięczać, że w krytycznym czasie nie doszło do tragedii w kopalni.

*Przewodniczący: SSA Helena Kubaty
Sędziowie: SSA Marek Charuza(spr.)
SSA Alicja Bochenek*

10.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 14 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKa 199/11

art. 280 § 2 kk

Każda broń palna, w tym broń alarmowa, zdolna do rażenia, jest niebezpieczna dla życia lub zdrowia. Broń alarmowa, by mogła być uznana za broń palną, oprócz wywołania efektu akustycznego, musi nadto charakteryzować się zdolnością rażenia celu na odległość nie większą niż 1 metr.

Nieistotne dla tej oceny jest to, czy sprawca przykładał broń do skroni, czy celował z odległości kilkunastu centymetrów, czy z odległości większej, w tym powyżej 1 metra.

To konkretne cechy danego urządzenia, a nie sposób, czy okoliczności jego użycia, decydują o tym, czy stanowi ono broń palną w rozumieniu cyt. ustawy o broni palnej i amunicji.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Beata Basiura(spr.)
SSA Helena Kubaty*

11.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 1 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKa 83/11

art. 271 § 1 kk, art. 62 § 2 kks

Przedmiotem bezpośredniego działania czynu polegającego na wystawieniu faktury lub rachunku w sposób nierzetelny jest również faktura pusta (fikcyjna) – tj. obrazująca zdarzenie, które nie miało miejsca w rzeczywistości. Wystawca takiej faktury ma obowiązek uiścić podatek należny w niej wykazany (art. 108 ust. 1 ustawy o podatku od towarów i usług), jednakże odbiorca nie ma prawa do odliczenia podatku naliczonego wynikającego z tej faktury. Jeżeli zatem odbiorca faktury pustej dokona odliczenia podatku naliczonego, to – bez względu na postać uszczerbku finansowego (uszczerpiecie albo nienależny zwrot) – dochodzi do naruszenia dobra chronionego przepisem art. 62 § 2 k.k.s., tj. mienia Skarbu Państwa. W wypadku faktur pustych nie mamy do czynienia z żadnym zdarzeniem gospodarczym, powstanie obowiązku zapłaty podatku znajduje swoją przyczynę w samym fakcie wystawienia faktury. Zachowanie polegające na wystawieniu pustej faktury jest zatem czynem godzącym w dobro prawne chronione przepisami kodeksu karnego skarbowego, zawsze realizuje znamiona przestępstwa skarbowego z art. 62 § 2 k.k.s., nie wyczerpuje znamion przestępstwa z art. 271 § 1-3 k.k., chyba że fakturę taką wystawiono dla przestępnych celów pozapodatkowych.

art. 8 kks

Konsekwencją przyjęcia, iż przepisy art. 62 § 2 k.k.s. i art. 76 § 1 k.k.s. są przepisami *lex specialis* w stosunku do przepisów odpowiednio art. 271 k.k., art. 273 k.k. oraz art. 286 § 1 k.k., winno być stwierdzenie, że w tej sytuacji nie może być mowy o idealnym zbiegu przestępstw przewidzianym w art. 8 k.k.s.

art. 286 § 1 kk, art. 76 § 1 kks

Przestępstwo z art. 76 k.k.s. jest tzw. przestępstwem oszustwa podatkowego polegającym na wprowadzeniu w błąd. Znamiona tego przestępstwa mieszczą się całkowicie w ogólniej ujętym opisie działania sprawcy przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. typizując szczególny rodzaj oszustwa

prowadzącego do wyłudzenia nienależnego zwrotu podatkowej należności publicznoprawnej. Niczego nie zmienia w tej ocenie to, że w art. 76 k.k.s. penalizuje się już samo narażenie na nienależny zwrot podatku, co oznacza przesunięcie progu sprawstwa na zachowanie, które stanowiłoby usiłowanie popełnienia oszustwa w rozumieniu art. 286 § 1 k.k. Narażenie na nienależny zwrot to specyficzne rozporządzenie mieniem przez właściwy organ. Przepis art. 76 k.k.s. obejmuje zachowanie prowadzące do narażenia na niekorzystne rozporządzenie mieniem w ramach regulacji prawa podatkowego, różniące się wskazanym elementem od rozporządzenia z art. 286 k.k.

[Nota M.Z.: Podobnie wyrok SA w Katowicach z 1.06.2011r, II AKa 120/11]

Przewodniczący: SSA Mariusz Żak
Sędziowie: SSA Jolanta Śpiechowicz
SSA Beata Basiura(spr.)

12.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 13 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKa 146/11

art. 76 § 1 kks,
art. 62 § 1 kks,
art. 286 § 1 kk,
art. 271 § 1 kk

Wystawca fikcyjnej faktury VAT, nie znajdującej odzwierciedlenia w rzeczywistych operacjach gospodarczych i służącej następnie do rozliczenia obowiązków podatkowych w zakresie podatku od towaru i usług przez wystawcę lub odbiorcę tej faktury popełnia wyłącznie przestępstwo skarbowe, które w rozpatrywanym przypadku powinno być kwalifikowane z art. 76 § 1 k.k.s. i z art. 62 § 2 k.k.s. w zw. z art. 7 § 1 k.k.s. Jako przepisy szczególne wyłączają one zastosowanie kwalifikacji z art. 286 § 1 k.k. i z art. 271 § 1 lub 3 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. Nie może być przy tym brana pod uwagę reguła z art. 8 § 1 k.k.s. o odrębnym stosowaniu do tego samego czynu przepisów kodeksu karnego i kodeksu karnego skarbowego, gdyż unormowanie to dotyczy tzw. rzeczywistego zbiegu przepisów ustawy (takiego, o jakim mowa też w art. 11 § 2 k.k.), a nie tzw. zbiegu pozornego, czy też pomijalnego, gdy w istocie nie powinno się stosować dwóch lub więcej przepisów ustawy karnej, a tylko jeden – np. w sytuacji gdy stosuje się zasadę *lex specialis derogat legi generali*.

Przewodniczący: SSA Robert Kirejew(spr.)
Sędziowie: SSA Marek Charuza
SSA Wiesław Kosowski

13.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 6 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 104/11

art. 284 § 1 kk

Do istoty przywłaszczenia należy osiągnięcie celu w postaci uczynienia z cudzej rzeczy swojej własności przez jej zatrzymanie lub rozporządzenie nią. Sprawca przestępstwa przywłaszczenia musi działać w ściśle określonym celu, którym jest przywłaszczenie cudzej rzeczy (mienia). Nie wystarczy, by godził się na możliwość przywłaszczenia, musi on bowiem tego chcieć i musi to być jego celem. W zamiarze tym nie mieści się więc jedynie czasowe uniemożliwienie dysponowania rzeczą przez jej właściciela. Skutek przywłaszczenia objęty zamiarem bezpośrednim stanowi utratę rzeczy przez osobę uprawnioną, wobec czego szkoda powstała w majątku tej osoby ma w zamierzeniu przywłaszczającego nieodwracalny charakter.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Alicja Bochenek (spr.)
SSA Piotr Mirek*

14.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 6 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 135/11

art. 284 § 1 kk

W sytuacji, gdy pełnomocnik, wbrew woli mocodawcy pozbawia go środków znajdujących się rachunku mocodawcy i postępuje z nimi jak z własnymi, jego zachowanie powinno być oceniane przez pryzmat realizacji zamiaru przywłaszczenia.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Alicja Bochenek
SSA Piotr Mirek (spr.)*

15.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 12 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 107/11

art. 8 ust. 1 ustawy rehabilitacyjnej

Zmiana przepisu ustawy, zgodnie z założeniem o racjonalności działania ustawodawcy, nie była przypadkowa, a sformułowaniami wiążącym roszczenia o odszkodowanie i zadośćuczynienie bądź ze szkoda, czy krzywdą wynikłą z wydania unieważnionego orzeczenia, bądź wynikłą z jego wykonania należy nadawać odmienne znaczenia. Zgodnie z wykładnią językową, według potocznego rozumienia przywołanych terminów, które nie odbiega od znaczenia nadawanego im w języku prawniczym, szkody i krzywdy wynikłe z wykonania jakiegoś orzeczenia lub decyzji nie mogą być wywodzone z okoliczności zaistniałych przed fazą skierowania orzeczenia czy decyzji do etapu egzekucji, natomiast szkody i krzywdy wynikłe z wydania orzeczenia mogły wiązać się z okolicznościami zaistniałymi przed etapem jego wykonywania – np. powstałymi w trakcie procesu wydawania orzeczenia i mogły wystąpić nawet, gdyby danego orzeczenia do fazy wykonawczej nie skierowano. Dlatego rację miał prokurator w złożonym środku odwoławczym wskazując na niepoprawność, w aktualnym stanie prawnym, terminologii użytej w wyroku Sądu Okręgowego, wiążącej zasądzone odszkodowanie i zadośćuczynienie z wydaniem unieważnionego orzeczenia byłego Kolegium do spraw Wykroczeń, zamiast z jego wykonaniem.

Przewodniczący: SSA Wojciech Kopczyński
Sędziowie: SSA Michał Marzec
SSA Robert Kirejew(spr.)

16.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 kwietnia 2011 roku

sygn. akt II AKa 106/11

art. 11 ust. 2 ustawy rehabilitacyjnej

Skoro ustalono w zaskarżonym wyroku, że wnioskodawczyni w związku z jej działalnością w strukturach NSSZ Solidarność była od dnia 26 lutego 1982r. bezprawnie pozbawiona wolności przez funkcjonariuszy ówczesnych organów ścigania i osadzona w celi w KWMO, tym samym zachodzą podstawy do rozważania roszczenia o zadośćuczynienie w oparciu o przepis art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 23 lutego 1991r. oraz aktualne unormowania tejże ustawy.

Przewodniczący: SSA Marek Charuza(spr.)
Sędziowie: SSA Aleksandra Malorny
SSA Wojciech Kopczyński

17.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 lipca 2011 roku

sygn. akt II AKa 244/11

art. 62 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii

Nie jest tak, że skoro w przypadku marihuany za dawkę uznawaną za typową dla odurzenia przyjmuje się z reguły dawkę 1 grama, to ilości mniejsze nie mogą stanowić przedmiotu przestępstwa z art. 62 cyt. ustawy. Rzecz w tym, że w toku procesu nie dokonano ustaleń, czy możliwe jest w ogóle zażycie takiej ilości środka jaką ujawniono oraz czy uwzględniając jego rodzaj mógłby on wywołać efekt odurzenia.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Beata Basiura(spr.)
SSA Wiesław Kosowski*

PRAWO KARNE PROCESOWE

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 23 marca 2011 roku

sygn. akt II AKa 468/10

art. 5 § 2 kpk

Wątpliwości, o jakich mowa w przepisie art. 5 § 2 k.p.k., odnoszą się do zagadnień związanych z ustaleniami faktycznymi, a więc do sytuacji, gdy z zebranego materiału dowodowego wynikają różne wersje, a żadnej z nich nie daje się wyeliminować drogą dostępnej weryfikacji. Nie należą natomiast do nich wątpliwości związane z problemem oceny dowodów, a więc który z wzajemnie sprzecznych dowodów zasługuje na wiarę, a który tego waloru nie ma.

*Przewodniczący: SSA Elżbieta Mieszczarska(spr.)
Sędziowie: SSA Marek Charuza
SSA Wiesław Kosowski*

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 2 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKa 142/11

art. 193 § 1 kpk

Zgodnie z art. 193 § 1 k.p.k. biegłego powołuje się w sytuacji, gdy stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych.

Wypowiadając się na temat zakresu znaczeniowego pojęcia „szczególne okrucieństwo”, w kontekście znamion czynu zabronionego zgwałcenia, biegły wykroczył poza swoje kompetencje procesowe oraz zakres przedmiotowy opinii wyznaczony postanowieniem Sądu o jego powołaniu.

*Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja(spr.)
Sędziowie: SSA Piotr Mirek
SSA Małgorzata Niementowska*

3.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 11 maja 2011 roku

sygn. akt II AKz 289/11

art. 231 § 1 kpk

Nie jest dopuszczalne dalsze zabezpieczenie przedmiotów niejako na wszelki wypadek, zwłaszcza, że postępowanie karne zostało już prawomocnie zakończone, a w jego toku nikt z pokrzywdzonych ani też z innych współoskarżonych nie rościł sobie praw właścicielskich do tych rzeczy, jak również nie ustalono, aby ewentualnie pochodziły one z przestępstwa, co wówczas skutkowałoby orzeczeniem ich przepadku lub zwrotem uprawnionej osobie, w wypadku jej ustalenia. Sam fakt, iż skazany dopuścił się przestępstwa przeciwko mieniu nie daje prawa do domniemywania, że zabezpieczone u niego przedmioty mogą również pochodzić z przestępstwa i że kiedyś zgłosi się po nie uprawniony pokrzywdzony, skoro nie ustalono tego w toku postępowania, jak również nie ma żadnych informacji, aby toczyły się inne sprawy w tym przedmiocie. Nie bez znaczenia jest okoliczność, dotycząca utraty wartości zatrzymanych podczas przeszukania rzeczy.

*Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja
Sędziowie: SSA Beata Basiura
SSA Aleksandra Malorny(spr.)*

4.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 29 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKz 411/11

art. 345 kpk

Ocena zebranego w toku postępowania przygotowawczego materiału dowodowego w kontekście braków tego postępowania dokonywana jest pod kątem jego kompletności, a nie wartości. Niekompletność materiału dowodowego musi stanowić przeszkodę do merytorycznego rozpoznania sprawy. Wskazane braki mogą zatem polegać na niewyczerpaniu inicjatywy dowodowej, mającej źródło w niezauważeniu możliwości dowodowych przez prowadzącego śledztwo, albo na nieuwzględnieniu wniosków stron.

Odmienna ocena merytorycznej wartości opinii biegłych nie daje samoistnej podstawy do zwrotu sprawy do postępowania przygotowawczego.

Usunięcie braków postępowania przygotowawczego, we wskazanym przez Sąd I instancji kierunku, w istocie zmierza bowiem do dokonania przez oskarżyciela publicznego ponownej oceny zebranego materiału dowodowego. Żaden z przepisów prawa procesowego nie stwarza możliwości wymuszania na prokuratorze zmiany wyrażonych w akcie oskarżenia poglądów, a tym bardziej zmiany zarzutów, co sugeruje sąd.

*Przewodniczący: SSA Grażyna Wilk
Sędziowie: SSA Bożena Summer-Brason(spr.)
SSA Alicja Bochenek*

5.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 kwietnia 2011 roku

sygn. akt II AKa 89/11

art. 415 § 5 kpk

Czym innym jest odpowiedzialność cywilna spółki z o.o. lub innej osoby prawnej będącej z punktu widzenia prawa cywilnego stroną stosunku prawnego np. umowy faktoringu, a czym innym odpowiedzialność członków zarządu tego rodzaju podmiotu w ramach realizacji obowiązku naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem. Z racji braku tożsamości osoby zobowiązanej nie są to bowiem roszczenia tożsame, a tylko takich dotyczy kategorię regulacja z art. 415§5 kpk.

*Przewodniczący: SSA Helena Kubaty
Sędziowie: SSA Michał Marzec(spr.)
SSO del. Piotr Pośpiech*

6.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 2 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKa 154/11

art. 434 § 1 kpk
art. 443 kpk

Łączne odczytywanie przepisu art. 447 § 1 k.p.k. i przepisów regulujących stosowanie zasady *reformationis in peius* – art. 434 § 1 k.p.k. i art. 443 k.p.k. uprawnia do twierdzenia, że przy braku zarzutu rażącej niewspółmierności kary w apelacji wniesionej na niekorzyść oskarżonego, zaskarżenie wyroku co do winy pozwala na zaostrzenie kary, jednakże pod warunkiem stwierdzenia uchybień podniesionych w środku odwoławczym (por. T. Grzegorzczak: Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2008, str. 965). Tym samym, również w przypadku uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, wymierzenie w ramach „wydania orzeczenia surowszego” w rozumieniu art. 443 k.p.k. kary wyższej niż poprzednio będzie możliwe tylko wówczas, gdy przyczyną uchylenia wyroku zaskarżonego co do winy, stanie się uwzględnienie tej wywiezionej na niekorzyść oskarżonego apelacji z powodu stwierdzenia podnoszonych w niej uchybień.

Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja
Sędziowie: SSA Piotr Mirek(spr.)
SSA Małgorzata Niementowska

7.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 24 sierpnia 2011 roku

sygn. akt II AKz 521/11

art. 449a kpk

Wniesienie przez stronę środka odwoławczego, w terminie określonym w art. 422 § 1 kpk, nie tylko w przypadku apelacji, ale i zażalenia złożonego w trybie art. 626 § 3 kpk, zobowiązuje sąd do sporządzenia uzasadnienia wyroku w zakresie, którego dotyczy zażalenie. Istota zasady dwuinstancyjności sprowadza się do kontroli zaskarżonego orzeczenia przez sąd odwoławczy, co nie jest możliwe bez pisemnego uzasadnienia zaskarżonej części orzeczenia, gdyż tylko w ten sposób można ocenić zasadność rozumowania i ocen, które doprowadziły Sąd I instancji do podjęcia zaskarżonej decyzji.

Przewodniczący: SSA Piotr Mirek
Sędziowie: SSA Waldemar Szmidt
SSA Michał Marzec(spr.)

8.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 14 lipca 2011 roku

sygn. akt II AKa 217/11

art. 552 § 4 kpk

Krytycznie należy odnieść się do wywodów prokuratora, zawierających pogląd o możliwym różnicowaniu znaczenia prawnego dla postępowania w przedmiocie odszkodowania i zadośćuczynienia, prawomocnych postanowień o umorzeniu postępowania karnego opartych na art. 17§1 pkt 1 kpk i na art. 17§1 pkt. 2 kpk.

Prawomocne umorzenie postępowania na podstawie art. 17§1 pkt 2 kpk, wobec stwierdzenia, że zarzucany podejrzanemu bądź oskarżonemu czyn nie zawiera znamion czynu zabronionego, rodzi bowiem dla rozstrzygnięcia kwestii odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę poniesioną przez osobę w wyniku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania takie same skutki jak umorzenie postępowania na podstawie art. 17§1 pkt 1 kpk.

*Przewodniczący: SSA Mirosław Ziąja
Sędziowie: SSA Wojciech Kopczyński
SSO del. Aleksander Sikora(spr.)*

9.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 28 lipca 2011 roku

sygn. akt II AKa 230/11

art. 552 kpk

art. 5 kc

Trudno w pełni zaakceptować pogląd, iż nie może skutecznie korzystać z ochrony art. 5 k.c. ten, kto sam naruszył zasady współżycia społecznego. Za taką osobę Sąd uznał wnioskodawcę, podnosząc, iż został on przecież skazany za znęcanie się nad matką i znieważenie funkcjonariuszy policji.

Nie ulega wątpliwości, iż osoba, co do której stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, ma prawo ubiegać się o odszkodowanie, jeśli tylko środek ten był niewątpliwie niesłuszny (art. 552 §4 k.p.k.). W tej sytuacji jest to niezależne od wyniku prowadzonego przeciwko oskarżonemu postępowania, o ile tylko stosowanie tymczasowego aresztowania nastąpiło z obrazą przepisów rozdziału 28 Kodeksu postępowania karnego. Nie wydaje się zasadne w takim przypadku pozbawiać ochrony płynącej z art. 5 k.c. osób występujących z wnioskiem, a przecież osoby te częstokroć uznane są za winne popełnienia różnorodnych przestępstw.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Beata Baiura
SSA Wiesław Kosowski(spr.)*

10.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 27 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 124/11

art. 552 § 4 kpk

Wynagrodzenie za pracę stanowi dochód osoby wykonującej pracę zarobkową, to ona jest jego dysponentem. To, że wnioskodawca przekazywał wynagrodzenie swojej matce, nie oznacza, że nie poniósł z tego tytułu szkody. Były to jego pieniądze i mógł rozporządzać nimi w sposób, jaki uznał za stosowny.

*Przewodniczący: SSA Mariusz Żak
Sędziowie: SSA Jolanta Śpiechowicz
SSA Beata Baiura(spr.)*

11.

POSTANOWIENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 22 czerwca 2011 roku

sygn. akt II AKz 393/11

art. 627 kpk

Skoro przepis art. 627 kpk stanowi, że od skazanego w sprawach z oskarżenia publicznego sąd zasądza wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego, to należy przyjąć, że chodzi o wydatki rzeczywiście poniesione, jeżeli mieszczą się one w granicy przewidzianej w stawkach dla takich wydatków, a więc między stawką minimalną a maksymalną określoną przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 4 czerwca 1992 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie w postępowaniu przed organami wymiaru sprawiedliwości.

Oczywistym jest, że pełnomocnika działającego z wyboru łączy z klientem umowa określająca jego wynagrodzenie, w granicach dopuszczalnej szerokiej autonomii i sąd nie powinien ingerować w sferę uprawnień stron tej umowy. Oskarżyciel posiłkowy winien wysokość tych kosztów udokumentować, a jeśli tego nie chce lub nie jest w stanie uczynić, to wówczas wysokość kosztów ustala się w oparciu o zasadę § 2 ust. 2 cyt. Rozporządzenia.

*Przewodniczący: SSA Witold Mazur
Sędziowie: SSA Piotr Mirek
SSA Beata Baiura(spr.)*

12.

ORZECZENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 19 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 389/10

art. 21 a ust.1 ustawy lustracyjnej

Zgodnie z jednoznacznie brzmiącymi przepisami ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944 – 1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 roku nr 63, poz. 425) postępowanie lustracyjne kończy się wydaniem orzeczenia na piśmie (art. 21a ust 1). Nakaz odpowiedniego stosowania przepisów dotyczących wyroku nie nadaje tego rodzaju orzeczeniu formy wyroku.

*Przewodniczący: SSA Barbara Suchowska
Sędziowie: SSA Małgorzata Niementowska(spr.)
SSA Aleksandra Malorny*

13.

ORZECZENIE SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 6 maja 2011 roku

sygn. akt II AKa 133/11

art. 3a ust. 1 ustawy lustracyjnej

Ujawnienie przez osobę lustrowaną świadomego podjęcia i przebiegu kontaktów z organami operacyjnymi lub śledczymi organów bezpieczeństwa państwa, dokonane wobec osób lub środowiska, których przekazywane informacje dotyczyły, powoduje niespełnienie kryterium tajności, niezbędnego do zakwalifikowania tych kontaktów jako współpracy w rozumieniu przepisu art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2007 Nr 63, poz.425 z późn. zm.). Osoba lustrowana przekazywała funkcjonariuszowi Służby Bezpieczeństwa informacje związane z działalnością jej zakładu pracy i pracowników oraz nie musiała tego ujawniać temu środowisku, ponieważ przedmiotowe kontakty i ich przebieg były faktem znanym dla osób pracujących w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie Handlu Wewnętrznego w Bielsku-Białej, czyli były jawne.

art. 19 i 21 ustawy lustracyjnej, art. 5 § 2 kpk

W postępowaniu lustracyjnym, podobnie jak w postępowaniu karnym, jedynym źródłem poznania procesowego są dowody i w żadnej sytuacji nie mogą one zostać zastąpione domniemaniami, hipotezami, przypuszczeniami, niezweryfikowanymi faktami lub wersjami. Ma to miejsce wtedy, gdy wskutek upływu czasu albo zniszczenia części dokumentów, odtworzenie w sposób całkowicie pewny zdarzeń rzeczywistych, napotyka na trudności lub staje się niemożliwe. Przede wszystkim osobę lustrowaną chroni odpowiednio stosowane domniemanie niewinności. Może ono zostać obalone tylko wtedy, gdy fakty potwierdzające złożenie nieprawdziwego oświadczenia lustracyjnego zostaną udowodnione.

Natomiast jeżeli osiągnięcie takiego stanu jest niemożliwe, rozstrzygającego znaczenia nabiera normatywny nakaz wynikający z zasady *in dubio pro reo* zawartej w art. 5 § 2 kpk, zobowiązujący do rozstrzygnięcia nie dających się usunąć wątpliwości na korzyść osoby lustrowanej.

Przewodniczący: SSA Witold Mazur(spr.)
Sędziowie: SSA Alicja Bochenek
SSA Piotr Mirek

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA CYWILNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 marca 2011 roku

sygn. akt I ACa 35/11

Art. 24 § 1kc , 471 kc , art. 16 ust 1 i 2 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990r., o Policji.

Zadaniem Policji jest strzeżenie porządku publicznego, przeciwdziałanie łamaniu prawa oraz reagowanie na przypadki jego naruszenia. W celu wykonywania jej zadań wyposażona została ona w określone w ustawie uprawnienia, w tym także w prawo do zatrzymywania obywateli i do stosowania przemocy w celu wyegzekwowania prawa. W okolicznościach sprawy niniejszej, gdy powód naruszał prawo przez spożywanie alkoholu w miejscu publicznym i gdy był nietrzeźwy, policjanci nie tylko mogli, ale wręcz mieli obowiązek interweniować, a wobec oporu powoda - zastosować przemoc w celu obezwładnienia go i osadzenia w Izbie Wytrzeźwień. Działanie ich nie było zatem bezprawne, co z kolei wyklucza odpowiedzialność pozwanego i na podstawie art. 417§ 1 k.c. w jego brzmieniu sprzed 1 września 2004 r., przy uwzględnieniu wynikającej z wyroku Trybunału Konstytucyjnego wykładni, i na podstawie przepisów o ochronie

dóbr osobistych. W konsekwencji Skarb Państwa nie może odpowiadać za skutki przeprowadzonej w granicach obowiązującego prawa interwencji policyjnej, a tezę tę zastosować należy tak do wywodzonych z uszkodzenia ciała roszczeń majątkowych (i to niezależnie od tego, że nie został w sprawie wykazany związek przyczynowy między działaniami funkcjonariuszy a obecnym uszczerbkiem na zdrowiu powoda), jak i do wywodzonych z art. 24§1 k.c.

*Skład : Przewodniczący : SSA Zofia Kawińska – Szwed
Skład : SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
SSA Joanna Kurpierz*

2.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 lutego 2011 roku

sygn. akt I ACa 541/10

Art. 24 kc , art. 448kc

Co do zasady podejmowanie przez organy ochrony prawnej, w tym przez Prokuraturę, w ramach przewidzianych prawem czynności (a do takich należy wszak także udzielanie i żądanie innej Prokuratury informacji) nie może być uznane za działanie bezprawne. Nie można jednak wykluczyć, że w ramach czynności, do których formalnie jest upoważniony, funkcjonariusz państwowy dopuści się ekscesu wykraczającego poza jego uprawnienia, na przykład przez udzielenie informacji niezgodnej z faktycznym stanem rzeczy. Niezgodność jednak musi mieć charakter istotny; na gruncie niniejszej sprawy taki istotny charakter mogłaby mieć informacja o postawieniu komuś zarzutu popełnienia przestępstwa w sytuacji gdy nie odpowiadałoby to prawdzie. Nie sposób jednak uznać za istotne zafałszowanie rzeczywistości ewidentnie omyłkowego przywołania normy prawnej, którą podejrzany swoim działaniem miał naruszyć, zwłaszcza gdy gatunek i rodzaj określonego nią przestępstwa nie jest znacząco inny od faktycznego i gdy norma ta chroni dobro rodzajowo zbliżone.

*Skład : Przewodniczący : SSA Zofia Kawińska – Szwed
Sędziowie : SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
SO (del.) Tomasz Ślęzak*

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 marca 2011 roku

sygn. akt I ACa 33/11

Art. 38kc, art. 39 kc, art. 103 kc

Spór sprowadza się do tego, czy - w świetle zasady zaufania do wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym - stwierdzenie nieważności uchwał zarządu Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej ustanawiających w pozwanej Kasie zarządcę komisarycznego względnie przekroczenie przez zarządcę (prokurenta) pozwanej zakresu umocowania rodzi nieważność dokonanych wcześniej przez tego zarządcę czynności. W literaturze pojawiają się poglądy, że zdziałana w takich okolicznościach czynność prawna w ogóle nie istnieje, nie może być zatem mowy o jej ważności lub nieważności. Rozpoznający sprawę niniejszą Sąd Apelacyjny tak daleko idącego poglądu nie podziela, co prowadzić musi do ustosunkowania się do zasygnalizowanych wyżej kwestii. W pierwszej kolejności wskazać należy, że ani art. 38 k.c., ani art. 39§11 k.c. nie przewidują wprost sankcji nieważności w przypadku dokonania czynności w imieniu osoby prawnej przez osobę, o której mowa w drugiej z tych norm. Sankcję taką wyprowadzano w drodze analogii do regulującego podobną sytuację art. 103 k.c. przez uznanie, że czynność prawna dokonana w warunkach określonych w art. 39 k.c. jest sprzeczna z prawem w rozumieniu art. 58§1 k.c. Taki pogląd co do zasady zasługuje na pełną akceptację, nie można jednak tracić z pola widzenia norm szczególnych, które sankcję taką mogą wykluczyć. Normy takie, przewidujące ochronę dokonującej z „rzekomym organem” czynności prawnej osoby trzeciej, zawarte są, między innymi, w ustawie o Krajowym Rejestrze Sądowym. Art. 17 tej ustawy wprowadza domniemanie prawdziwości wpisu, jej art. 14 natomiast przewiduje, że podmiot obowiązany do złożenia wniosku o wpis do tego Rejestru nie może powoływać się wobec działających w dobrej wierze osób trzecich na dane, które nie zostały do Rejestru wpisane lub które zostały z niego wykreślone. Owo domniemanie prawdziwości wpisu i niemożność powoływania się na dane nie figurujące w rejestrze może wykluczyć nieważność czynności, ale jedynie w stosunku do osób działających w dobrej wierze. Zgodzić się przyjdzie ze skarżącą że umowy, które stanowią podstawę jej roszczeń zawarła z osobą która w dacie dokonywania tych czynności uprawniona była w świetle danych figurujących w Krajowym Rejestrze Sądowym do reprezentowania pozwanej. Podzielić także przyjdzie prezentowaną przez nią tezę, że pozwana w tym zakresie nie obaliła płynącego z art. 7 k.c. domniemania jej dobrej wiary. Rozróżnić však należy znane z pewnością powódce okoliczności zawieszenia działalności pozwanej przez zarząd Krajowej Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo-Kredytowej, które spotkało się zresztą z krytyczną oceną sądów orzekających w innych sprawach, od istnienia po stronie powódki usprawiedliwionego przekonania, że strona, z którą zawiera umowę, jest należycie reprezentowana przez osobę do tego uprawnioną. Żaden z przeprowadzonych dowodów nie wskazuje, że w dacie zawierania umowy podnajmu lokalu i umów najmu rzeczy ruchomych powódka wiedziała, że osoby wpisane w Krajowym Rejestrze Sądowym jako zarządca komisaryczny i jako prokurent pozwanej nie są jej organem, ta okoliczność znana stała się bowiem dopiero z chwilą wydania prawomocnych wyroków stwierdzających nieważność uchwał zarządu Kasy Krajowej. Za chybione uznać natomiast przyjdzie te zarzuty powódki, które zmierzają do wykazania wadliwości oceny Sądu Okręgowego, że zawarte przez nią w dniach 16 marca i 1 kwietnia 2009 roku były nieważne z tej przyczyny, że reprezentujący pozwaną zarządca komisaryczny przekroczył granice swego umocowania. Przede wszystkim nie może odnieść

skutku powoływanie się przez powódkę na normę art. 14 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym, zakres umocowania zarządcy komisarycznego nie jest bowiem tą informacją, co do której istnieje obowiązek ujawnienia w tym Rejestrze; Rejestr ten zresztą nie zawiera nawet odpowiedniej rubryki, w której mogłaby zostać ona zamieszczona. Nie sposób też podzielić zarzutu skarżącej, że w tym zakresie dopuścił się Sąd Okręgowy obrazy art. 7 k.c. Skoro granice umocowania zarządcy komisarycznego nie musiały być ujawnione w Rejestrze, kwestia działania powódki w zaufaniu do treści wpisów (w dobrej wierze) dla możliwości powołania się przez pozwaną na przekroczenie tych granic była obojętna, nie było zatem przesłanek do zastosowania owej szczególnej normy wyłączającej nieważność zdziałanych w ten sposób czynności prawnych. Jeśli jednak nawet by przyjąć, że informacja o granicach umocowania winna była się znaleźć w Rejestrze (na przykład w rubryce dotyczącej złożonych dokumentów lub zawieszenia działalności), stwierdzić należy, że powódka w tym przypadku przy zawieraniu umów nie działała w dobrej wierze. Obalenie płynącego z art. 7 k.c. domniemania może nastąpić w sposób różnorodny: nie tylko przez udowodnienie faktów dobrą wiarę wykluczających, ale także w oparciu o fakty notoryjne lub o twierdzenia strony, którym druga strona nie zaprzeczyła. Zgodzić się należy z Sądem Okręgowym, że powódka winna znać obowiązujące prawo, w tym w szczególności ustawę o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, w tym jej art. 42, musiała zatem mieć świadomość tego, że zakres czynności pozwanej Kasy w okresie zawieszenia ograniczony jest do wskazanych wyraźnie w uchwale zawieszającej i że zarządca komisaryczny innych niż wskazane w uchwale czynności w imieniu zawieszanej Kasy podejmować nie może. Skoro w Krajowym Rejestrze Sądowym jako osoba uprawniona do reprezentowania Kasy widniał zarządca komisaryczny, nakładało to na każdego potencjalnego kontrahenta pozwanej obowiązek sprawdzenia granic jego umocowania. Nie sposób przy tym - w oparciu o doświadczenie życiowe - uznać za możliwe, by powódce nie była znana treść uchwał określających czynności, jakie pozwana Kasa mogła w okresie jej zawieszenia podejmować. Takiej możliwości przeczy zaangażowanie się członka zarządu komplementariusza powódki, X. Y., w czynności nie pozostające w żadnym związku z jej własną działalnością gospodarczą a dotyczące jedynie pozwanej i jej funkcjonowania, to jest wzięcie udziału w spotkaniu dotyczącym przeniesienia siedziby centrali pozwanej i przyjęcie obowiązku zamówienia dla pozwanej sprzętu. Brak dobrej wiary po stronie powódki został zatem wykazany bez obrazy art. 6 k.c. Bezzasadność zarzutów obrazy art. 14 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym i art. 7 k.c. oraz art. 6 k.c. w tym zakresie, w jakim skierowane były one przeciwko uznaniu umów za nieważne z uwagi na przekroczenie przez zarządcę komisarycznego granic jego umocowania, pociąga za sobą też bezzasadność zarzutu obrazy art. 58§1 k.c. w związku z art. 39§1 k.c., co w konsekwencji oddalenie przez Sąd Okręgowy powództwa każe uznać za prawidłowe.

*Skład : Przewodniczący : SSA Zofia Kawińska – Szwed
Sędziowie : SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
SSA Joanna Kurpierz.*

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 17 marca 2011 roku

sygn. akt V ACa 566/10

Art. 117 §1 kc

Odróżnić należy kwestie obowiązywania, wygaśnięcia stosunku obligacyjnego od przedawnienia, które nie odnosi się do stosunku cywilnego, a wynikających zeń roszczeń. Zgodnie zaś z treścią art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu, co oznacza iż przedawnieniu nie ulegają tylko roszczenia co do których ustawa wyłącza przedawnienie, rozumiane jako uprawnienie do uchylecia się od zaspokojenia roszczenia (art. 117 § 2 k.c.). Instytucja przedawnienia, dawności przyjęta w kodeksie cywilnym jest instrumentem równoważenia różnych, zazwyczaj sprzecznych interesów uczestników stron, jak to stwierdził Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 1 września 2006 r., SK 14/05 (OTK - A 2006, nr 8, poz. 97), „legitymizując” instytucję przedawnienia na tle Konstytucji RP. Jest ona wyrazem braku akceptacji porządku prawnego dla występującej długotrwałej rozbieżności stanu faktycznego i prawnego, konieczności legalizacji długoterminowych stanów faktycznych w przypadku braku zainteresowania realizacją roszczenia ze strony uprawnionego, czego wyrazem jest jego długotrwała bezczynność, nie zasługująca na ochronę. Przedawnienie na gruncie kodeksu cywilnego nie powoduje wygaśnięcia zobowiązania. Zobowiązanie spełnienia określonego świadczenia, mimo upływu terminu przedawnienia, istnieje na gruncie danego stosunku obligacyjnego, z tym tylko, że zamienia się w tzw. zobowiązanie niepełne charakteryzujące się z jednej strony dalszym istnieniem roszczenia, a z drugiej brakiem możliwości jego przymusowego wyegzekwowania, wynikającym z faktu, że po stronie dłużnika, mimo trwania obowiązku, powstaje uprawnienie do zwolnienia się od spełnienia świadczenia przez skorzystanie z zarzutu przedawnienia, mającego charakter peremptoryjny, czyli niweczący uprawnienie wierzyciela. Zgodnie z treścią art. 117 § 1 k.c. przedawnieniu poza wyjątkami zastrzeżonymi w ustawie, podlegają wszystkie roszczenia cywilnoprawne o charakterze majątkowym, chodzi tu rzecz jasna o roszczenia w znaczeniu materialnoprawnym wyrażające się w uprawnieniu żądania od konkretnej osoby konkretnego zachowania się - świadczenia. Dotyczy to tak uprawnień o charakterze głównym, jak i ubocznym.

Skład : Przewodniczący : SSA Zofia Kołaczyk (spr.)

Sędziowie : SSA Urszula Bożałkińska

SSA Anna Tabak

5.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 14 kwietnia 2011 roku

sygn. akt V ACa 130/11

Art. 118 kc , art. 77 ustawy Prawo przewozowe

Roszczenie o odsetki za opóźnienie będące świadczeniem okresowym w rozumieniu art. 118 k.c. przedawnia się z upływem trzyletniego terminu przedawnienia, w tym przepisie ustanowionego, zaś termin ten może być uchylony wyłącznie przez przepis szczególny, którego treść wyraźnie wskazuje, że przewidziany w nim termin dotyczy roszczeń okresowych, natomiast przepis art. 77 prawa przewozowego nie ma takiego charakteru, nie jest przepisem szczególnym w stosunku do art. 118 k.c. w zakresie ustanowionego w nim terminu przedawnienia roszczeń o świadczenie okresowe. Przepis art. 77 prawa przewozowego odnosi się do roszczeń, których podstawę stanowi ustawa prawo przewozowe lub przepisy wydane na jej podstawie, a w tym przypadku podstawą roszczenia powódki jest przepis art. 481§ 1 k.c. To zaś, że roszczenie o odsetki za opóźnienie w zapłacie należności za przewóz pozostaje w ścisłym związku z tym roszczeniem, ma charakter uboczny, akcesoryjny w stosunku do niespełnionego w terminie świadczenia pieniężnego, powstałego na bazie konkretnego stosunku obligacyjnego, w tym przypadku umowy przewozu, nie uzasadnia samo przez się rozciągnięcia tego związku na kwestię przedawnienia roszczenia odsetkowego. Akcesoryjność roszczenia o odsetki za opóźnienie wyraża się tylko uzależnieniem ich powstania od istnienia niespełnionego w terminie świadczenia pieniężnego (roszczenia głównego). Jednakże z chwilą jego powstania uzyskuje ono samoistny byt prawny niezależny od losu roszczenia głównego. Wygaśnięcie zobowiązania głównego skutkiem jego zaspokojenia powoduje, że pozostałe w mocy roszczenia uboczne o odsetki ulegają niejako przekształceniu w roszczenie główne, stają się samodzielne, według własnych reguł ulegają przedawnieniu.

*Skład : Przewodniczący : SSA Zofia Kołaczyk (spr.)
Sędziowie : SSA Tomasz Pidzik
SSA Urszula Bożałkińska*

6.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 4 marca 2011 roku

sygn. akt I ACa 985/10

Art. 224 § 2 kc , art. 225 kc, art. 230 kc , art. 352 § 2 kc , 336 kc.

Art. 352§2 k.c., z tej przyczyny, że odróżnia posiadanie służebności od posiadania rzeczy, może wykluczać kwalifikowanie posiadania służebności jako posiadania zależnego rzeczy, tym samym zaś może wykluczyć stosowanie do posiadania służebności art. 230 k.c., a poprzez tę normę - art. 224§2 k.c. i art. 225 k.c. W orzecznictwie i doktrynie prezentowane są także poglądy

odmienne, traktujące posiadacza służebności, w tym także służebności przesyłu, jako posiadacza zależnego. Poglądy te abstrahują jednak od tego, że w art. 336 k.c. służebnik nie został wprost wymieniony, mieć się zatem może jedynie w pojęciu mającego inne prawo, z którym wiąże się określone władztwo nad cudzą rzeczą. Takie unormowanie każe każdorazowo badać, czy z posiadaniem służebności wiąże się także władztwo nad rzeczą (takie przypadki można sobie wyobrazić), czy też posiadanie to ograniczone jest do korzystania z rzeczy bez objęcia nad nią władztwa. Korzystanie z podziemnych urządzeń, zainstalowanych zresztą przed wielu laty za zgodą ówczesnych właścicieli, do przejęcia władztwa nad nieruchomościami powodów z pewnością nie prowadzi. Oznacza to, że z samego faktu posiadania przez pozwaną służebności na nieruchomościach powodów nie wynikają żadne roszczenia o wynagrodzenie, i to niezależnie od tego, czy była to szeroko rozumiana służebność drogi (jak powszechnie wówczas przyjmowano), czy (od 3 sierpnia 2008 r.) unormowana w art. 305¹ i następnych k.c. służebność przesyłu. Po wprowadzeniu do polskiego systemu prawnego tej ostatniej służebności powstała wprawdzie możliwość domagania się przez właściciela nieruchomości odpowiedniego wynagrodzenia, źródłem jego jednak jest nie samo posiadanie służebności, ale umowa o ustanowienie służebności, w braku której tak przedsiębiorca, jak i właściciel nieruchomości mogą żądać ustanowienia służebności, właśnie za odpowiednim wynagrodzeniem.

*Skład : Przewodniczący: SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
Sędziowie : SSA Lucyna Świdowska – Piłis
SSA Anna Bohdziewicz*

7.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 20 maja 2011 roku

sygn. akt I ACa 269/11

Art. 471 kc, 566 kc.

Art. 566§1 k.c. reguluje związane z rękojmią roszczenia odszkodowawcze, w szczególności zaś wskazuje na dodatkowe uprawnienia przysługujące korzystającemu z gwarancji kupującemu; wskazuje na to wyraźnie treść zdania pierwszego, zaczynającego się od zwrotu warunkowego: „jeżeli z powodu wady fizycznej rzeczy sprzedanej kupujący odstępuje od umowy albo żąda obniżenia ceny”. Nie oznacza to jednak, że roszczenia odszkodowawcze przeciwko sprzedawcy kierować może ten jedynie kupujący, który skorzystał skutecznie z wynikających z rękojmi uprawnień. Zawarte w art. 566§1 k.c. unormowanie ustawodawca wprowadził w tym jedynie celu, by podkreślić, że skorzystanie z rękojmi nie wyłącza dochodzenia innych roszczeń wynikających z zawartej umowy, w szczególności zaś roszczeń odszkodowawczych. Nie ma zatem przeszkód, by kupujący, który ani nie odstępuje od umowy, ani nie żąda obniżenia ceny, mógł na zasadach ogólnych wystąpić z roszczeniem przewidzianym w art. 471 k.c. za nienależyte wykonanie umowy sprzedaży. Może ono być nawet tożsame z tym, jakie, między innymi przewidują przepisy o rękojmi, występujące bowiem między nimi różnice dotyczą głównie szerszego w przypadku rękojmi katalogu roszczeń, szerszego zakresu odpowiedzialności (w przypadku rękojmi nawet wykazanie, że szkoda jest następstwem okoliczności, za które sprzedawca nie odpowiada, nie wyłącza jego odpowiedzialności w granicach ujemnego interesu umownego) oraz czasu, w którym można ich dochodzić i skutków upływu terminu. Żadna z tych różnic w sprawie niniejszej nie ma znaczenia dla bytu roszczenia powódki, w szczególności nie

ma znaczenia dla bytu płynącego z art. 471 k.c. roszczenia to, że roszczenie z tytułu rękojmi uległo sprekludowaniu.

*Skład : Przewodniczący : SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
Sędziowie : SSA Lucyna Świdorska – Piliś
SO(del) Tomasz Ślęzak*

KODEKS POSTĘPOWANIA CYWILNEGO

1.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 24 marca 2011 roku

sygn. akt I ACa 74/11

Art. 189 kpc

Zasadnie doszedł Sąd Okręgowy do przekonania, że powódka nie ma interesu prawnego w ustaleniu nieważności sporządzonego 28 sierpnia 2001 r. przez siebie testamentu. Zgodnie z powszechnie akceptowaną wykładnią interes prawny w ustaleniu istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa ma strona, której praw i obowiązków owo prawo lub stosunek prawny dotyczy. Nie ulega wątpliwości, że sporządzony przez powódkę testament dotyczy praw i obowiązków nie jej, a jej następców prawnych, w tym także tych potencjalnych. To oni wszak nabędą po niej w przyszłości spadek lub rościć będą do tego spadku pretensje, to w ich interesie prawnym leży zatem bądź doprowadzenie do uznania testamentu za nieważny, bądź obrona jego ważności i skuteczności. Ewentualne stwierdzenie nieważności testamentu nie zmienia w żaden sposób stosunków majątkowych (a tylko takich dotyczyć może testament) powódki; w szczególności nie umożliwi jej sporządzenia nowego testamentu, z uwagi na ubezwłasnowolnienie jej nie jest ona bowiem w stanie skutecznie rozporządzić swoim majątkiem. Konstatacji powyższej nie może zmienić powoływanie się przez skarżącą na ugruntowane orzecznictwo, które co do zasady dopuszcza wytoczenie powództwa o ustalenie nieważności testamentu. Orzecznictwo to dotyczyło zupełnie innych sytuacji i innych niż osoba sporządzająca testament podmiotów, a nadto w każdym przypadku wymagało wykazania przez stronę takie powództwo wytaczającą interesu prawnego.

*Skład: Przewodniczący SSA Piotr Wójtowicz (spr.)
Sędziowie : SSA Ewa Jastrzębska
SSA Joanna Kurpierz*

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 21 stycznia 2011 roku

sygn. akt V ACa 501/10

Art. 189 kpc, art. 2 ksh

Przepisy kodeksu spółek handlowych nie regulują w ogóle kwestii zaskarżenia uchwał innych (niż walnego zgromadzenia) organów spółki, w tym uchwał rady nadzorczej(...). Właściwość (natura) stosunku prawnego spółki akcyjnej wyraża się także w ograniczeniu podmiotowym i czasowym możliwości zaskarżania uchwał organów tej spółki z uwagi na ochronę nadrzędnego interesu spółki oraz zapewnienie bezpieczeństwa obrotu. Ograniczenie podmiotowe polega zaś na tym, że nie jest możliwe zaskarżenie w drodze powództwa uchwał przez osoby trzecie, spoza spółki a niewątpliwie odwołany członek zarządu jest właśnie taką osobą gdy na skutek podjęcia uchwały o odwołaniu ustaje stosunek organizacyjny pomiędzy spółką a członkiem zarządu. Względem na tę właściwość stosunku prawnego spółki nakazuje odpowiednie zastosowanie przepisu art. 189 k.p.c. poprzez merytoryczne dostosowanie normy wynikającej z tego przepisu w okolicznościach tej sprawy, które to dostosowanie prowadzi do wniosku, iż powód, jako odwołany członek zarządu, nie ma interesu prawnego w żądaniu ustalenia nieistnienia uchwały rady nadzorczej. Dopuszczenie bowiem do nieograniczonej ingerencji osób ze spółką niezwiązanych w wewnętrzne stosunki spółki w drodze zaskarżenia powództwem uchwały rady nadzorczej pozostaje w sprzeczności z interesem spółki, który to interes obejmuje stabilność stosunków spółki a także nie służy zapewnieniu bezpieczeństwa obrotu gdy w takiej sytuacji powstaje niepewność co do osób - piastunów organu osoby prawnej. Ponadto nie jest zgodnym z właściwością stosunku spółki to by uprawnienie odwołanego członka zarządu do zakwestionowania uchwały odwołującej zależało od tego który z organów spółki jest uprawniony do decyzji w tym przedmiocie. W przypadku bowiem gdy decyzja taka pozostaje w gestii walnego zgromadzenia akcjonariuszy odwołany członek zarządu nie jest legitymowany do zaskarżenia uchwały na podstawie art. 422 - 425 k.s.h. ani też nie przysługuje mu powództwo z art. 189 k.p.c. o ustalenie nieistnienia tej uchwały. Zastosowanie wprost art. 189 k.p.c. w odniesieniu do uprawnienia członka zarządu odwołanego uchwałą rady nadzorczej do zaskarżenia tej uchwały w drodze powództwa o ustalenie jej nieistnienia prowadziłoby w efekcie do nierównego traktowania osób pozostających w takiej samej sytuacji prawnej co nie znajduje żadnego usprawiedliwienia i na pewno nie zmierza do ochrony stabilności stosunków spółki oraz bezpieczeństwa obrotu.

*Skład : Przewodniczący : SSA Iwona Wilk (spr.)
Sędziowie : SSA Tomasz Pidzik
SSA Anna Tabak*

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 10 lutego 2011 roku

sygn. akt V ACa 621/10

dotyczy art. 278kpc, art. 150, 174, 240 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997r o gospodarce nieruchomościami (Dz. U z 2010r., Nr 102, poz. 651, zwaną dalej u.g.n.)

Należało mieć na uwadze, że przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U z 2010 roku, Nr 102, poz. 651) w art. 240 ust. 2 stanowią, że ilekroć w przepisach odrębnych ustaw mówi się o czynnościach wykonywanych przez biegłych lub inne osoby posiadające uprawnienia do szacowania nieruchomości, należy przez to rozumieć, że czynności te mogą wykonywać wyłącznie rzeczoznawcy majątkowi, o których mowa w niniejszej ustawie. Powyższe oznacza zarówno obowiązek w postępowaniu sądowym szacowania nieruchomości przez biegłego rzeczoznawcę majątkowego (art. 174 i nast. u.g.n.), jak i to, że dokonując szacowania (wyceny) nieruchomości biegły rzeczoznawca majątkowy powinien przestrzegać przepisów działu IV przedmiotowej ustawy, co wynika z jej art. 149. Zgodnie z art. 150 ust. 1 w/w ustawy wyróżnia się trzy rodzaje wartości nieruchomości tj. wartość rynkową odtworzeniową i katastralną, przy czym wartość odtworzeniową (art. 150 ust. 3) określa się dla nieruchomości, które ze względu na obecne użytkowanie lub przeznaczenie nie są lub nie mogą być przedmiotem obrotu. Stosowanie tej wartości może wynikać też z przepisów szczególnych. Ustała się ją przy zastosowaniu podejścia kosztowego, które polega na określeniu wartości nieruchomości przy założeniu, że wartość ta odpowiada kosztom jej odtworzenia, pomniejszonym o wartość zużycia nieruchomości. Wskazany przepis swym zakresem obejmuje nie tylko nieruchomości, które nie są przedmiotem obrotu a więc takie dla których na danym rynku lokalnym nie ma transakcji ich dotyczących, gdy są to nieruchomości o szczególnym przeznaczeniu, ale i nieruchomości, które ze względu na obecne użytkowanie lub przeznaczenie nie mogą być przedmiotem obrotu. Położenie akcentu przez ustawodawcę na obecne użytkowanie lub przeznaczenie pozwala wartość tę przyjąć również w odniesieniu do budynków (budowli) zniszczonych całkowicie, spalonych, jak i takich których stan techniczny, warunki posadowienia wykluczają możliwość eksploatacji, np. zniszczonych skutkiem katastrofy, posadowionych na terenach zagrożonych szkodami, katastrofą, gdy takowe nieruchomości nie są przeznaczone do obrotu. (...) Zgodnie z art. 154 ust. 1 u.g.n. wyłącznym uprawnieniem rzeczoznawcy majątkowego jest wybór właściwego podejścia oraz metody i techniki szacowania nieruchomości. Przepis ten wskazuje też kryteria którymi musi się kierować rzeczoznawca dokonując tego wyboru z tym, że zasadniczą rolę odgrywa cel wyceny, gdyż opinia ta również w zakresie przyjętej metody podlega ocenie sądu. (...) Odszkodowanie pieniężne ma bowiem zrekompensować w pełni szkodę wobec niemożności restytucji naturalnej. W orzecznictwie Sądu Najwyższego w przypadku roszczeń odszkodowawczych dotyczących nieruchomości budynkowych wskazano na zasadność stosowania metody odtworzeniowej jako właściwej dla wyliczenia odszkodowania w przypadku zniszczenia budynku. Wartość odtworzeniową określa się przy zastosowaniu podejścia kosztorysowego zapewnia pełną rekompensatę szkody substancji budynkowej, pozwoli na wzniesienie takiego samego budynku o takich samych walorach oraz powierzchni jak budynek uszkodzony na skutek działań za które odpowiedzialność ponosi

pozwana. W przypadku szkód powstałych na skutek działalności zakładu górniczego w aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreśla się pełną kompensatę szkody.

*Skład : Przewodniczący: SSA Tomasz Pidzik
Sędziowie : SSA Zofia Kołaczyk (spr.)
SSA Urszula Bożałkińska*

ORZECZENIA Z ZAKRESU PRAWA PRACY I UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

1.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 30 września 2010r.

III AUa 474/10

Art.8 ust.11 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz.1585 ze zm.)

Samo posiadanie tytułu prawnego do tego samego lokalu mieszkalnego i wspólne, nawet stałe w nim zamieszkiwanie nie jest wystarczające do przyjęcia, że małżonkowie pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym w rozumieniu art.8 ust.11 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Termin ten oznacza bowiem więź o charakterze ekonomicznym realizującą się poprzez wspólny budżet domowy oraz wspólne koszty prowadzenia jednego gospodarstwa domowego dla osoby prowadzącej pozarolniczą działalność i osoby z nią współpracującej.

*Przewodniczący: SSA Marek Procek (spr.)
Sędziowie: SSA Lena Jachimowska
SSA Marek Żurecki*

2.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 12 października 2010r.

III AUa 263/10

Art.223 §1 kpc oraz art.6 i art.7 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.)

Ugoda zawarta przez strony stosunku pracy przed sądem rejonowym – sądem pracy, w której ustalono, że konkretny okres stanowi okres zatrudnienia ubezpieczonego, nie wiąże sądu rozstrzygającego sprawę z zakresu ubezpieczeń społecznych. Może on dokonywać samodzielnych ustaleń odnośnie powyższego okresu oraz własnej oceny, czy jest to okres składkowy, czy nieskładkowy.

Z uzasadnienia:

(...) W tej mierze Sąd Okręgowy oparł się na ugodzie zawartej w dniu 10 lipca 2008r. pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek przed Sądem Pracy w Katowicach, zgodnie z którą okres od 13 kwietnia 2006r. do 31 października 2007r. był okresem zatrudnienia ubezpieczonej. Przeczą temu bowiem dopuszczone przez Sąd Apelacyjny dokumenty organu rentowego.

Należy przy tym wskazać, że Sąd Apelacyjny nie jest związany treścią ugody zawartej pomiędzy stronami i miał pełne prawo dokonywać własnych ustaleń w zakresie spornych okoliczności.

Ugoda sądowa nie jest wyposażona w taką samą moc prawną jak wyrok, mimo, że jest tak, jak prawomocny wyrok, tytułem egzekucyjnym. Nie korzysta również, tak jak wyrok, z powagi rzecz osądzonej, korzysta natomiast z powagi rzeczy ugodzonej. Oznacza to tylko tyle, że gdyby powód ponownie wystąpił przeciwko temu samemu pozwanemu z roszczeniem, które było przedmiotem postępowania zakończonego ugodą, to zarzut powagi rzeczy ugodzonej skutkowałby oddaleniem powództwa.

Zatem przedmiotowa ugoda zawarta pomiędzy ubezpieczoną a pracodawcą, zgodnie z którą pracodawca zobowiązał się do wydania ubezpieczonej zaświadczenia potwierdzającego, że między innymi w okresie od 13 kwietnia 2006r. do 31 października 2007r. świadczyła pracę i jest to okres składkowy, od którego pozwani zobowiązani są odprowadzić składki w poprawnej wysokości, nie ma powagi rzeczy osądzonej w niniejszej sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych o wysokość renty z tytułu niezdolności do pracy.

Z tego też względu Sąd Apelacyjny uznał, że przedmiotowa ugoda nie wiąże w przedmiotowej sprawie, stanowiąc jedynie jeden z dowodów podlegających ocenie na tle całości zebranego w sprawie materiału dowodowego (...).

*Przewodniczący: SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie: SSA Antonina Grymel
SSA Urszula Żak*

3.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 12 stycznia 2011r.

III AUa 1299/10

Art.477¹¹ §2 kpc w związku z art.379 pkt 5 kpc i art.26 ust.3a pkt 2 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz.1585 ze zm.)

W sprawie wszczętej wskutek odwołania od decyzji ZUS wydanej w celu zabezpieczenia na majątku płatnika – objętego wspólnością majątkową małżeńską – należności z tytułu nieopłaconych składek, żona ubezpieczonego posiada status strony jako „inna osoba, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja” (art.477¹¹ §2 kpc). Postępowanie toczące się przed sądem I instancji bez jej udziału dotknięte jest więc nieważnością (art.379 pkt 5 kpc).

*Przewodniczący: SSA Lena Jachimowska (spr.)
Sędziowie: SSA Krystyna Merker
SSA Zbigniew Gwizdak*

4.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 2 grudnia 2010r.

III AUa 716/10

Art.18 ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz.1585 ze zm.) w związku z art.12 ust.1 ustawy z 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz. U. z 2010r., Nr 51, poz.307) oraz §2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz.1106 ze zm.)

Wartość świadczenia niepieniężnego, jaką pracownik uzyskuje z tytułu bezpłatnego zakwaterowania w czasie wykonywania pracy za granicą jest – co do zasady – przychodem ze stosunku pracy w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych stanowiącym podstawą wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z art.18 ust.1 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z uzasadnienia:

(...) Za trafne uznać także należy stanowisko Sądu Okręgowego w Katowicach w kwestii doliczenia do przychodu stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zainteresowanych wartości świadczeń niepieniężnych uzyskanych przez nich z tytułu bezpłatnego zakwaterowania na terenie Niemiec.

Zgodnie z pkt 7 lit.c Regulaminu zatrudniania i wynagradzania pracowników skierowanych do pracy za granicą w „K” Spółce z o.o. pracownikom w czasie zatrudnienia za granicą przysługuje bezpłatne zakwaterowanie. Nie ulega wątpliwości, że wartość świadczenia niepieniężnego jaką pracownik uzyskuje z tytułu bezpłatnego zakwaterowania stanowi – co do zasady – jego przychód w rozumieniu art.12 ust.1 ustawy z dnia 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych. Nie został on bowiem wymieniony w §2 ust.1 rozporządzenia Ministra Pracy i

Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zawierającym katalog składników, które nie stanowią przychodu. Również ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych uznaje wartość świadczeń ponoszonych przez pracodawcę z tytułu zakwaterowania pracowników za przychód zwalniając go od podatku dochodowego do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 500 zł (v. art.21 ust.1 pkt 19 tej ustawy).

Słusznie uznał Sąd I instancji, że powyższe zwolnienie od podatku nie ma wpływu na ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Z przytoczonego przepisu wynika, że wartość świadczeń ponoszonych przez pracodawcę z tytułu zakwaterowania pracowników bezsprzecznie stanowi przychód, który z woli ustawodawcy został objęty częściowym zwolnieniem od podatku dochodowego. Nie oznacza to jednak analogicznego zwolnienia (do wysokości nieprzekraczającej miesięcznie kwoty 500 zł) przy ustalaniu przychodu dla obliczenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Brak jest bowiem w przepisach dotyczących ubezpieczeń społecznych (w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych i w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18.12.1998r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe) zapisu odpowiadającego treści art.21 ust.1 pkt 19 ustawy z dnia 26.07.1991r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (...).

Przewodniczący: SSA Wojciech Bzibziak (spr.)

Sędziowie: SSA Alicja Kolonko

SSA Witold Nowakowski

5.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 16 listopada 2010r.

III AUa 613/10

Art.19 ust.1 i ust.3 oraz art.19 ust.6a w związku z art.24 ust.6a i ust.6f ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz.1585 ze zm.)

W sytuacji, gdy brak jest płatnika składek lub jego następcy prawnego, nadpłacone składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w związku z przekroczeniem kwoty rocznej podstawy wymiaru składek podlegają zwrotowi na rzecz ubezpieczonego w części sfinansowanej przez niego także wówczas, gdy na koncie płatnika składek są zaległości (art.19 ust.6a w związku z art.24 ust.6f ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych).

Z uzasadnienia:

(...) Niewątpliwie przedmiotem sporu w niniejszej sprawie są nienależnie odprowadzone przez płatnika – Przedsiębiorstwo Budowlano-Usługowe R. B. L. Sp. z o.o. w M. składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za miesiące grudzień 1999r. i grudzień 2000r. w części sfinansowanej przez ubezpieczonego, których zwrotu domaga się ubezpieczony. Tego przedmiotu dotyczy kontrolowana w sprawie decyzja, wydana, jak sam wskazuje w decyzji tej jej autor, na wniosek ubezpieczonego z dnia 27 kwietnia 2009r.

Stosownie do ust.6f art.24 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (zwanej dalej systemową), dodanego do art.24 z dniem 8 maja 2008r. przez art.12 pkt.1 ppkt.a ustawy „zmieniającej” z dnia 28 marca 2008r. (Dz. U. Nr 67 poz.411), w przypadku braku płatnika składek lub jego następcy prawnego Zakład zawiadamia ubezpieczonego o kwocie

nienależnie opłaconych składek w części sfinansowanej przez ubezpieczonego i na jego wniosek zwraca nienależnie opłacone składki. Przepisy ust.6c-6e stosuje się odpowiednio.

Należy zauważyć, że art.24 ust.6f ustawy systemowej stanowi samodzielną podstawę prawną żądania zwrotu nadpłaty składek i nie zawiera odesłania do odpowiedniego stosowania art.24 ust.6a, a zatem sama okoliczność, czy płatnik posiada zaległość w opłacaniu składek, czy też nie, pozostaje dla jego zastosowania obojętna (dokonywanie wykładni art.24 ust.6a ustawy systemowej mającej na celu wykazanie, czy zwrotu nienależnie opłaconych składek można domagać się tylko w przypadku braku zaległych lub bieżących składek, czy też nie, byłoby zatem w sprawie niniejszej zbędne).

Kwestia ta jest oczywista, zważywszy na okoliczność, iż art.24 ust.6f ustawy systemowej dotyczy wyłącznie składek sfinansowanych przez samego ubezpieczonego z jego własnych środków, a nie ze środków płatnika. Nie można uznać za prawidłową sytuację, w której ubezpieczony – pracownik płatnika, odpowiadałby za dług samego płatnika (cudzy dług).

Odpowiedzialność osób trzecich za długi samego płatnika możliwa jest wyłącznie wg zasad określonych w przepisach Ordynacji podatkowej, do których odesłanie znajduje się w art.31 ustawy systemowej (...).

Przewodniczący: SSA Urszula Żak (spr.)

Sędziowie: SSA Lena Jachimowska

SSA Antonina Grymel

Uwaga:

Zob. też odmienny pogląd wyrażony w tej kwestii przez Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 9.09.2010r., sygn. akt III AUa 269/10, publik. Biuletyn Sądu Apelacyjnego w Katowicach 2011, Nr 1, poz.1.

6.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 17 listopada 2010r.

III AUa 892/10

Art.15 ust.2a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.) w związku z art.2 ust.1 ustawy z dnia 4.09.2008r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 192, poz.1180)

Art.2 ust.1 ustawy z 4.09.2008r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwalający na ponowne obliczenie wysokości emerytury lub renty od podstawy wymiaru składek odpowiadającej kwocie minimalnego wynagrodzenia pracowników obowiązującego w okresie, za który nie można ustalić podstawy wymiaru składek (art.15 ust.2a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) ma zastosowanie wyłącznie do ubezpieczonych, którzy w tym czasie byli pracownikami. Nie dotyczy więc osób, które w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności odpłatnie świadczyły pracę, gdyż wykonywały ją na podstawie nakazu administracyjnego, a nie w ramach stosunku pracy.

Przewodniczący: SSA Krystyna Merker (spr.)

Sędziowie: SSA Małgorzata Woźnowska-Gallos

SSA Antonina Grymel

7.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 4 listopada 2010r.

III AUa 642/10

Art.32 ust.1a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.)

Przy ustalaniu okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się wszelkich okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po 14.11.1991r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, a więc również tych, które są następstwem wypadku w drodze do pracy.

*Przewodniczący: SSA Alicja Kolonko (spr.)
Sędziowie: SSA Wojciech Bzibziak
SSA Witold Nowakowski*

8.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 4 listopada 2010r.

III AUa 314/10

Art.138 ust.3 w związku z ust.2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.)

Osoba, która pobrała z rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego zmarłego świadczenie przekazane za okres już po jego śmierci, zobowiązana jest do jego zwrotu bez względu na to, czy miała świadomość, że było to świadczenie nienależne w rozumieniu art.138 ust.2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Art.138 ust.3 tej ustawy nie wymaga bowiem pouczenia takiej osoby o zaistnieniu okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części.

Z uzasadnienia:

(...) Nie ulega wątpliwości Sądu Apelacyjnego, że odwołująca pobrała świadczenie, które było nienależne, albowiem zostało wypłacone po śmierci osoby uprawnionej. Świadczenie to, w rezultacie zostało wypłacone na rzecz osoby trzeciej, nie wymienionej w decyzji organu rentowego o przyznaniu świadczenia (poprzez pobranie świadczenia z rachunku zmarłego ubezpieczonego, na podstawie udzielonego przez niego za życia stałego pełnomocnictwa). Wprawdzie powołany art.138 ust.2 pkt 1) stanowi, że świadczenie nie jest nienależne, *jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania*, jednak sformułowanie to dotyczy wyłącznie osoby, która wcześniej była osobą uprawnioną do świadczeń. W niniejszej sprawie osobą uprawnioną do pobierania świadczenia emerytalnego był ojciec odwołującej, natomiast odwołująca w rozumieniu powołanego przepisu nie jest i nigdy nie była osobą pobierającą

świadczenia emerytalne. Odwołująca była bowiem jedynie osobą uprawnioną przez zmarłego ubezpieczonego do dysponowania środkami znajdującymi się na jego rachunku bankowym.

Tym samym nie została spełniona przesłanka, która pozwalałaby w stosunku do odwołującej na uznanie, że pobrane przez nią świadczenie nie jest nienależne.

Powyższe stanowisko o nienależności świadczenia dodatkowo potwierdza brzmienie art.138 ust.3 powołanej wyżej ustawy, albowiem w rezultacie świadczenie emerytalne zostało wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego (to jest na skutek udzielenia przez zmarłego umocowania na rzecz odwołującej) osobie innej, niż wskazanej w decyzji o przyznaniu świadczenia emerytalnego.

Tym samym kwestia świadomości odwołującej co do świadomości charakteru świadczenia nie miała znaczenia w niniejszej sprawie (...).

Przewodniczący: SSA Marek Żurecki (spr.)

Sędziowie: SSA Irena Goik

SSA Marek Procek

9.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH z dnia 28 października 2010r.

III AUa 773/10

Art.138a ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.)

Z chwilą śmierci jednego z dwóch współposiadaczy rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego staje się on rachunkiem indywidualnym prowadzonym tylko dla jednej osoby fizycznej. Oznacza to, że bank – zgodnie z art.138a ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – jest zobowiązany do zwrotu organowi rentowemu kwoty świadczeń przekazanych na ten rachunek za miesiące następujące po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy (drugiego współposiadacza konta).

Z uzasadnienia:

(...) Śmierć współposiadacza rachunku nie implikowała skutku w postaci automatycznego przekształcenia rachunku wspólnego, ale w istocie rachunek ten od daty śmierci Juliana K. nie spełniał warunków rachunku wspólnego. Co więcej, wskutek śmierci męża Janina K. była jego jedynym właścicielem i nie występowały przesłanki z art.51a pkt 1 Prawa bankowego, a z którego wynika, że każdy ze współposiadaczy rachunku może dysponować samodzielnie środkami pieniężnymi zgromadzonymi na tym rachunku.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego skoro w chwili śmierci pani Janiny K. jej mąż już nie żył nie można istotnie twierdzić, iż kwota świadczenia została przekazana na czynny rachunek wspólny. Bezsporne w sprawie jest, że nie ma osoby zobowiązanej do zwrotu świadczenia mającego charakter pobranego nienależnie, gdyż p. Julian K. od kilku miesięcy już nie żył. Wpłata została dokonana na nadal co prawda istniejący rachunek wspólny, ale w istocie rachunek prowadzony już jedynie dla indywidualnego świadczeniobiorcy,

Należy zatem stwierdzić, iż wpłata nastąpiła na rachunek bankowy w warunkach

uniemożliwiających przypisanie takiej wypłaty osobie trzeciej i w tej sytuacji na podstawie powołanego wyżej art.138a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych odwołujący Bank jest zobowiązany zwrócić nienależnie wypłacone mu świadczenie (...).

Przewodniczący: SSA Jolanta Ansion (spr.)

Sędziowie: SSA Ewa Piotrowska

SSA Maria Małek-Bujak

10.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH

z dnia 9 listopada 2010r.

III AUa 768/10

Art.139 ust.1 pkt 10 w związku z art.140 ust.4 pkt 3 oraz art.133 ust.1 pkt 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 153, poz.1227 ze zm.)

Niewskazanie przez dyrektora zakładu opiekuńczo-leczniczego we wniosku skierowanym do ZUS wysokości należności podlegającej potrąceniu ze świadczenia ubezpieczonego z tytułu odpłatności za pobyt w tej placówce powoduje, że organ rentowy nie może go realizować bez uprzedniego wezwania o uzupełnienie pisma w tym zakresie. Potrącanie w takiej sytuacji przez ZUS należności w wysokości 65% miesięcznego świadczenia (art.140 ust.4 pkt 3 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) uznać należy za błąd wywołujący konsekwencje określone w art.133 ust.1 pkt 2 tej ustawy.

Z uzasadnienia:

(...) Jak słusznie ustalił Sąd I instancji wniosek dyrektora ZLO stanowi legitymację organu rentowego do pomniejszenia emerytury i wypłacenia jej ubezpieczonemu w niższej wysokości niż należna. Również zdaniem Sądu Apelacyjnego niewątpliwym jest, że wniosek, w którym nie wskazano kwoty podlegającej potrąceniu opłaty nie może być zrealizowany przez organ rentowy.

Wskazać należy, iż błąd organu rentowego powstał na skutek nie zwrócenia się przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o sprecyzowanie przez dyrektora ZOL, kwoty jaka powinna zostać potrącona. W ten sposób doszło do zastosowania przepisów, które w niniejszej sprawie nie powinny mieć w ogóle zastosowania, a mianowicie art.140 ust.4 pkt 3 i 7 i art.141 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Z zawartych we wskazanych przepisach uregulowań wynika bowiem tylko jaka może być maksymalna kwota potrącana z emerytury tytułem opłaty za pobyt w ZOL a nie kwota, którą ubezpieczona jest zobowiązana z tego tytułu faktycznie ponosić za ten pobyt.

Z prawidłowych ustaleń Sądu I instancji wynika, że przepisy te znalazłyby zastosowanie w sprawie tylko wtedy, gdyby dyrektor ZOL wystąpił do ZUS o potrącenie z emerytury ubezpieczonej z tytułu takich opłat kwot przewyższających 65% jej emerytury brutto (...).

Przewodniczący: SSA Irena Goik (spr.)

Sędziowie: SSA Marek Żurecki

SSA Marek Procek

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 5 stycznia 2011r.

III AUa 1320/10

Art.97 §1 ustawy z dnia 29.08.1997r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2005r., Nr 8, poz.60 ze zm.) w związku z art.24 ust.4 ustawy z dnia 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 205, poz.1585 ze zm.)

Odpowiedzialność spadkobiercy za zaległości płatnika z tytułu zaległych składek nie jest odpowiedzialnością osoby trzeciej w rozumieniu przepisów ustawy z 29.08.1997r. – Ordynacja podatkowa. Przedawnienie tych należności następuje na ogólnych zasadach określonych w art.24 ust.4 ustawy z 13.10.1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych.

Z uzasadnienia:

(...) Trafnie podkreślił apelujący, że odpowiedzialność spadkobiercy wynikająca z uregulowań Ordynacji podatkowej nie jest odpowiedzialnością osoby trzeciej w rozumieniu tej ustawy.

Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich uregulowana jest w rozdziale 15 Ordynacji i dotyczy wyłącznie osób enumeratywnie wymienionych w tym właśnie rozdziale. Odpowiedzialności tych też osób dotyczy uregulowanie art.118 Ordynacji, na którym oparł swe rozstrzygnięcie Sąd I instancji. Jednakże spadkobiercy podatnika nie należą do kręgu objętego wspomnianym uregulowaniem.

Odpowiedzialność spadkobierców uregulowana jest przepisami rozdziału 14 Ordynacji *Prawa i obowiązki następców prawnych oraz podmiotów przekształconych*.

Zgodnie z przepisem art.97 §1 Ordynacji spadkobiercy podatnika przejmują przewidziane w przepisach prawa podatkowego majątkowe prawa i obowiązki spadkodawcy, z zastrzeżeniem §2, który nie dotyczy długów objętych sporem. Do odpowiedzialności spadkobierców za zobowiązania podatkowe spadkodawcy stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego o przyjęciu i odrzuceniu spadku oraz o odpowiedzialności za długi spadkowe (art.98 §1), a przepis ten stosuje się także do odpowiedzialności spadkobierców m.in. za odsetki za zwłokę od zaległości podatkowych spadkodawcy (§2 pkt 2).

(...) Podzielić należy także pogląd apelującego, że skoro rozdział 14 Ordynacji nie zawiera żadnego uregulowania odnośnie przedawnienia zaległości spadkobiercy, przyjąć należy, że należność ta ulega przedawnieniu na zasadach ogólnych wynikających z systemu ubezpieczeń społecznych, tj. art.24 ust.4 ustawy. Przemawia za tym także uregulowanie art.24 ust.6 ustawy o s.u.s, zgodnie z którym bieg przedawnienia terminu określonego w ust.4 ulega zawieszeniu od dnia śmierci spadkodawcy do dnia uprawomocnienia się postanowienia sądu o stwierdzeniu nabycia spadku, nie dłużej jednak niż do dnia, w którym upłynęły dwa lata od śmierci spadkodawcy, gdyby bowiem przedawnienia z art.24 ust.4 nie można było stosować do spadkobierców, cytowany zapis byłby zbędny (...).

*Przewodniczący: SSA Witold Nowakowski
Sędziowie: SSA Wojciech Bzibziak
SSA Alicja Kolonko (spr.)*

12.
WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 9 grudnia 2010r.

III AUa 741/10

Art.116a w związku z art.116 §1 ustawy z dnia 29.08.1997r. – Ordynacja podatkowa (tekst jedn. Dz. U. z 2005r., Nr 8, poz.60 ze zm.)

Nieprzekazanie egzekucji administracyjnej należności z tytułu zaległych składek na ubezpieczenia społeczne z prawa do rejestracji znaku towarowego, którym dysponowało stowarzyszenie powoduje, że środki egzekucyjne nie zostały skierowane do całego majątku dłużnika. Organ rentowy nie może zatem zasadnie powoływać się na wykazanie bezskuteczności egzekucji (art.116a w związku z art.116 §1 ustawy z 29.08.1997r. – Ordynacja podatkowa).

Z uzasadnienia:

(...) W tym miejscu należy wskazać, iż poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało, że w dniu 24 września 2003 roku zostało wydane świadectwo ochronne numer 144202 obejmujące znak towarowy (logo Klubu „R” C.) oraz, że egzekucja spornych należności nie została skierowana do prawa z rejestracji owego znaku.

Podkreślić trzeba, że Dział IVa (Egzekucja z innych praw majątkowych), Tytułu II, Części Trzeciej Kodeksu postępowania cywilnego, został dodany (przez art.1 pkt 157 ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 172 z 2004r. poz.1804), dopiero z dniem 5 lutego 2005r., a więc po upływie okresu w którym powstały sporne zaległości składowe i trwały poprzedzające wydanie zaskarżonych decyzji postępowania egzekucyjne. Zatem na gruncie postępowania cywilnego nie istniała do wskazanej daty możliwość skierowania egzekucji do prawa z rejestracji znaku towarowego.

Jednak niezależnie od powyższego, instytucja egzekucji z prawa do rejestracji znaku towarowego znana była ustawie z dnia 17 czerwca 1966r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (jedn. tekst Dz. U. Nr 110 z 2002r. poz.968 z późn. zm.) już od 30 listopada 2001r., jako że wprowadzona została ustawą z dnia 6 września 2001r. o zmianie ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125 z 2001r. poz.1368). Dla porządku wskazać można, że według art.96g §1 pkt.4 tej ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, organ egzekucyjny dokonuje zajęcia prawa z rejestracji znaku towarowego, oraz korzyści z tego prawa, przez wpisanie go do protokołu zajęcia i podpisanie protokołu przez poborcę skarbowego, a także zobowiązanego lub świadków. Zajęcie tego prawa, może również nastąpić przez przesłanie do Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomienia o zajęciu prawa (§2 art.96g). Zajęcie jest skuteczne z chwilą podpisania protokołu zajęcia przez osoby, o których mowa w §1, albo doręczenia Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomienia o zajęciu, jeżeli było wcześniejsze (§4 art.96g). Zgodnie z art.96h §1 i 2, poborca skarbowy zamieszcza w protokole zajęcia opis zajętego prawa i jeżeli jest to możliwe - wartość szacunkową zajętego praw (zaś jeżeli oszacowanie przez poborcę skarbowego wartości zajętego prawa nie jest możliwe lub zajęcie jest dokonane przez doręczenie Urzędowi Patentowemu Rzeczypospolitej Polskiej zawiadomienia o zajęciu, organ egzekucyjny zwraca się do biegłego skarbowego o oszacowanie wartości tego prawa.

Jeśli zatem zważyć, że art.24 ust.2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi, że należności z tytułu składek, nieopłacone w terminie, podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej, to nie powinno ulegać

wątpliwości, że organ rentowy, mimo że Stowarzyszenie Klub Sportowy „R” C. w dniu 24 września 2003r. uzyskało świadectwo ochronne na znak towarowy, nie skierował administracyjnej egzekucji spornych należności do prawa z rejestracji tego znaku (...).

*Przewodniczący: SSA Witold Nowakowski (spr.)
Sędziowie: SSA Wojciech Bzibziak
SSA Alicja Kolonko*

13.

WYROK SĄDU APELACYJNEGO W KATOWICACH
z dnia 23 listopada 2010r.

III AUa 963/10

Art.36 ust.1 ustawy z dnia 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r., Nr 167, poz.1322)

Rażące naruszenie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy, o którym mowa w art.36 ust.1 ustawy z 30.10.2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych musi zostać stwierdzone w trakcie dwóch kolejnych, czyli bezpośrednio po sobie następujących kontroli przeprowadzonych u płatnika składek.

*Przewodniczący: SSA Urszula Żak (spr.)
Sędziowie: SSA Antonina Grymel
SSA Maciej Pacuda*